

Ryhtylä 7.11.2008
Matti Väisänen

VIIMEISTEN AIKOJEN AHDISTUKSET

Mt 24:15–28

(26 HJS 2 vk)

Lahti

(9.11.2008)

Teksti

Kun te siis näette hävityksen kauhistuksen, josta on puhuttu profeetta Danielin kautta, seisovan pyhässä paikassa - joka tämän lukee, se tarkatkoon - 16. silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille; 17. joka on katolla, älköön astuko alas noutamaan, mitä hänen huoneessansa on, 18. ja joka on pellolla, älköön palatko takaisin noutamaan vaippaansa. 19. Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä! 20. Mutta rukoilkaa, ettei teidän pakonne tapahtuisi talvella eikä sapattina.

21. Sillä silloin on oleva suuri ahdistus, jonka kaltaista ei ole ollut maailman alusta hamaan tähän asti eikä milloinkaan tule. 22. Ja ellei niitä päiviä olisi lyhennetty, ei mikään liha pelastuisi; mutta valittujen tähden ne päivät lyhennetään.

23. Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä on Kristus', tahi: 'Tuolla', niin älkää uskoko. 24. Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät suuria tunnustekoja ja ihmeitä, niin että eksyttävät, jos mahdollista, valitutkin.

25. Katso, minä olen sen teille edeltä sanonut.

26. Sen tähden, jos teille sanotaan: 'Katso, hän on erämaassa', niin älkää menkö sinne, tahi: 'Katso, hän on kammiossa', niin älkää uskoko. 27. Sillä niin kuin salama leimahtaa idästä ja näkyy hamaan länteen, niin on oleva Ihmisen Pojan tulemus. 28. Missä raato on, sinne kotkat kokoontuvat.

JOHDANTO

1. Johdantona muutama sana tekstimme taustasta:
Ensiksikin, jokaisessa kolmessa ns. synoptisessa (samankaltaisessa) evankeliumissa on Jeesuksen lopunaikoja koskeva Jerusalemin temppelissä pidetty puhe (Mt 24, Mk 13 ja Lk 21). Sen sijaan Johanneksen evankeliumista se puuttuu. Johanneksen apokalypsi / lopunajan tapahtumat on Ilmestyskirjassa, jonka Johannes on ilmeisesti kirjoittanut jo ennen evankeliuminsa kirjoittamista.
2. Toiseksi, Matteus varustaa evankeliuminsa lopunaikoja koskevan jakson Markuksen ja Luukkaan tavoin seuraavalla johdannolla: ”Ja Jeesus **lähti ulos** pyhäköstä ja meni pois; ja hänen opetuslapsensa tulivat hänen tykönsä näyttämään hänelle pyhäkön rakennuksia. Niin hän vastasi ja sanoi heille: 'Ettekö näe näitä kaikkia? Totisesti minä sanon teille: tähän ei ole jäävä kiveä kiven päälle, maahan jaottamatta.' ”
Ja kun hän istui Öljymäellä, tulivat opetuslapset erikseen hänen tykönsä ja sanoivat: "Sano meille: milloin se tapahtuu, ja mikä on sinun tulemuksesi ja maailman lopun merkki?"

Jeesuksen poistuminen temppelistä on dramaattinen. Se on teonsaarnaa. Jeesus ei tämän jälkeen enää palannut temppeliin. Siksi luvun ensimmäinen jae tulisikin kääntää: ”Jeesus *jätti* temppelin...”

Jeesuksen siirryttyä Öljymäelle opetuslapset tekivät hänelle kolme kysymystä: a) Sano meille, milloin temppelin hävitys tapahtuu ja b) mikä on sinun tulemisesi merkki ja c) mikä on maailman lopun merkki?

3. Kuulemassamme tämän päivän tekstissä Jeesus vastaa ensimmäiseen opetuslasten tekemään kysymykseen eli siihen, *milloin Jerusalem ja sen temppeli hävitetään*. Vaikka vastauksessa tulevatkin esiin lähiaikojen tapahtumat, Jeesus viittaa samalla kaukaisiin aikoihin, aina hänen paluuseensa saakka (j. 21-28). Jäsennän sanottavani kolmen Jeesuksen tekstissämme käyttämän termin mukaan. Ne ovat: 1) ”hävityksen kauhistus” / ”turmion iljetys” (KR-92), 2) ”suuri ahdistus” ja 3) eksytykset.

1. ”TURMION ILJETYS” (24:15)

- 1.1. Tämän päivän evankeliumin mukaan Ihmisen Pojan tulemusta edeltää järkyttävä, profeetta Danielin ennustama uskonnollinen häväistys (Dn 9:27; 11:31; 12:11). ”*Pyhällä paikalla*” (to hieron) tarkoitetaan Danielin kirjassa temppelialuetta ja ”hävityksen kauhistuksella” / ”*turmion iljetyksellä*” joko Zeuksen alttarirakennelmaa tai kuvapatsasta tai kumpaakin.

Danielin ennustus toteutui *ensimmäisen kerran*, kun Syyrian kuningas Antiokos Epifanes pystytti Jerusalemin temppeliin Zeuksen kuvan ja muutti temppelin Zeuksen pyhäköksi 160 eKr. Tämä ilmiö tulee toistumaan historiassa useamman kerran niin kuin moni muukin VT:n profetia.

Toisen kerran Danielin profetia toteutui Jerusalemin hävityksen alla, kun Rooman keisari Caligula päätti sijoittaa itseään esittävän kuvapatsaan Jerusalemin temppeliin, mikä hanke ei tosin ehtinyt toteutua. Joka tapauksessa myös Jeesuksen aikana odotettiin pelokkaasti jotain tällä nimellä kulkevaa lopun ajan merkkiä.

Kolmannen kerran Danielin ennustus tulee toteutumaan Jeesuksen parusian aattohetkinä, kuten Jeesus tämän päivän tekstissämme antaa meidän ymmärtää.

Tällaiset useampaan kertaan historiassa täyttyvät Raamatun profetiat muodostavat historian aikajanalla eräänlaisen ”profeetallisen perspektiivin”. Tällä termillä tarkoitetaan teologiassa sitä, että ennustuksen ensimmäinen toteutuma on tavallisesti uuden, entistä pahemman toteutuman esikuva jne. *Turmion iljetyksen* viimeinen täyttymys on itse Antikristus. – Raamatussa on myös vastaavia *positiivisia* profetioita ja typoksia, jotka nekin muodostavat usein profeetallisen perspektiivin.

- 1.2. Konservatiivisten tutkijoiden mukaan Danielin kirjan synty ajoittuu 500-luvulle eKr. Liberaalinen teologia sijoittaa Danielin kirjan synnyn vasta vuoden 160 eKr. paikkeille, jolloin Antiokos Epifanes häpäisi Jerusalemin temppelin muuttamalla sen Zeuksen pyhäköksi. He kun eivät usko, että Daniel olisi voinut tietää etukäteen sen, mitä Jerusalemissa tulisi tapahtumaan vasta noin 350 vuotta myöhemmin Antiokos Epifanesin aikana. Liberaaliteologioiden pään kääntämiseen ei riitä tässä asiassa sekään, että monet

muutkin Danielin kirjan ennustukset ovat toteutuneet, jopa paljon myöhemmin, aikana, jolloin Danielin kirja on ollut todistettavasti jo olemassa.

- 1.3.** Ilmeisesti Jerusalemin temppelialueelle tai sitten kristillisten kirkkojen alttareille saatetaan lopunajan kynnyksellä tuoda jotakin sellaista, mikä on Danielin ja Jeesuksen ennustama *turmion iljetys*. Tuskin se on islamilaisten moskeija, vaikka jotkut ovat niinkin päätelleet, koska se on seisonut pyhällä vuorella Jerusalemissa vuodesta 691 lähtien. Tämän Danielin ja Jeesuksen ennustuksen täyttymystä meidän on etukäteen turha yrittää arvailla.

2. ”SUURI AHDISTUS” (24:16–22)

- 2.1.** Toinen evankeliumitekstissämme esitetty lopunajan enne on *suuri ahdistus*. Myös ”suuri ahdistus” on Danielin kirjan apokalyptista sanastoa (Dn 12:1).

Jeesus antaa omilleen myös käytännön ohjeita suuren ahdingon varalle: Ahdinko tulee niin äkkiä ja rajuna, ettei viivyttelyyn ole aikaa. Sen, joka on viettämässä siestaa *kattotasanteella* tai *töissä pellolla*, ei pidä mennä noutamaan mitään sisältä talostaan. Erityisesti Jeesuksen tulee sääli äitejä, jotka ovat *raskaana tai imettävät*. He kun eivät voi nopeuttaa pakomatkaansa keventämällä taakkaansa tai kantamustaan. Jeesus pyytää rukoilemaan, että vainonaika ei alkaisi *talvella eikä sapattina*. Pakeneminen talvella ilman lämmintä vaatekertaa aiheuttaa paleltumisen vaaran, ja sadeaika tekee ainakin Lähi-idässä sekä tiet että maaston upottaviksi ja kulkukelvottomiksi. Suomalaisen mullan raekoko on satoja kertoja suurempi kuin Lähi-idän punaisen mullan raekoko, josta syystä Lähi-idän maaperä liejuuntuu sadeaikana vaarallisen upottavaksi. Pakeneminen sapattina olisi puolestaan ollut vaikeaa fariseusten tarkan ”syynin alta”, sillä heille sapatti oli lepopäivä, jolloin kaikki työnteko, käveleminenkin, oli tarkoin rajattu minimiin.

Jeesuksen mukaan *lopunajan ahdistus* on oleva niin suuri, ettei sellaista koskaan aikaisemmin ole ollut eikä tule olemaan koskaan sen jälkeen. Samalla Jeesus lupaa, että uskovien tähden Jumala lyhentää vaivanaikaa. Ja jos ei lyhentäisi, jokainen ihminen menehtyisi.

Vuonna 66–70 käydyn juutalaissodan aikana, joka johti Jerusalemin hävitykseen v. 70, Jerusalemin kristillinen seurakunta noudatti Jeesuksen antamaa pakoehotusta ja pelastui siirtymällä Jordanin itä puolella, Dekapoliin rajalla sijaitsevaan Pellaan. Kuitenkin ennustuksen sanat puhuvat tapahtumista, joita ei voi ilman muuta ajoittaa pelkästään Jeesuksen ja apostolien aikaan. Toisin sanoen Jeesuksen kuvaama ”suuri ahdistus” on vieläkin edessäpäin. Jerusalemin ahdistus oli vain sen esikuva.

- 2.2.** Kristuksen toisen tulemisen ajoittumisesta Raamatussa ilmoitettuun lopunajan ”suureen ahdistukseen” nähden eskatologian tutkijoiden piirissä esiintyy ainakin kolme eri näkemystä. Niinpä Amerikan mantereella puhutaan pretribulation, midtribulation ja posttribulation koulukunnista.

”Pretribulation” tarkoittaa ”ennen ahdistusta”. Tämän koulukunnan mukaan Kristuksen paluu tapahtuu *ennen* lopunajan suurta ahdistusta. Kyseinen näkemys sai alkunsa 15 vuotiaan Margaret MacDonaldin vuonna 1830 näkemistä näyistä ja profetioista Glasgowissa Skotlannissa.

MacDonaldin profetiat otettiin Jumalan ilmoituksena ja Raamattua ryhdyttiin tulkitsemaan sen mukaan. "Plymouthin veljiin" kuuluva skotlantilainen pastori J. N. Darby julisti innokkaasti MacDonaldin näkyä. Siksi kyseistä näkemystä kutsutaan myös "darbylaisuudeksi". Pretribulation-tulkinta ei siis perustu ensikädessä Raamattuun, vaan yli puolentoista vuosisadan takaiseen skotlantilaisen tyttösen näkyyn.

Darbylaisuuden mukaan uskova seurakunta temmataan maanpäältä taivaaseen Karitsan häihin ennen lopunajan suurta ahdistusta. Näin ollen uskovat välttäisivät koko suuren ahdistuksen ajan. He pääsisivät kuin koira veräjästä. MacDonaldin eskatologisessa näyssä ja darbylaisessa hengellisessä kirjallisuudessa kuvataan sitä kaaosta, mikä maan päällä syntyy, kun uskovat yhdessä silmänräpäyksessä katoavat kuin varkain työpaikoiltaan toimistoista, tehtaista liikennevälineistä ja niin edelleen. MacDonaldin eskatologinen näky on käännetty monille kielille. Suomessa se on levinnyt erityisesti ns. vapaitten suuntien toimesta. Muun muassa Ristin Voiton kustantamat amerikkalaisen Hal Lindseyn lopunaikoja käsittelevät kirjat edustavat kyseistä näkemystä.

- 2.3.** Suuressa lopunaikoja koskevassa puheessaan, heti tämän päivän tekstimme jälkeen, Jeesus sanoo: "Mutta kohta *niiden päivien ahdistuksen jälkeen* ... hän lähettää enkelinsä suuren pasuunan (torven) pauhatessa, ja he kokoavat hänen valittunsa neljältä ilmalta ... (Mt 24:29–31). Tämän ja muutaman muunkin Raamatun kohdan mukaan Jumalan lapsia eli uskovia ei temmata täältä pois ennen suurta ahdistusta, vaan hekin joutuvat olemaan täällä läpi suuren ahdistuksen, mutta eivät yksin, vaan nimenomaan Kristuksen Hengen tukemina.

3. EKSYTYYS (24:23–28)

- 3.1.** Lopunajan kynnyksellä myös henkien taistelu yltyy. *Vääriä kristuksia ja profeettoja* ilmaantuu, ja heitä uskotaan sitä herkemmin, mitä vaikeammaksi ahdistus tulee. Valittujen eli kristittyjen, ei kuitenkaan pitäisi erehtyä. Eihän Kristus palaa alhaisena eikä huomaamatta, merkillisimmänkään erämaan profeetan tai loistavimmassa palatsissa istuvan kuninkaan muodossa. Kun hän tulee, erehtyminen ja epäileminen eivät enää ole mahdollisia. Niin kuin itämaiden yössä salama leimahtaessaan valaisee taivaan idästä länteen, niin on Ihmisen Pojan tulemus näkyvä ja ilmeinen kaikille.

Katsomme tätäkin tekstin osaa vielä vähän lähemmin: Vääriä eli valhemessiaita, pseudokristuksia ja antikristuksia ilmaantuu useita, niin kuin erityisesti juutalaisuuden, mutta myös kristikunnan historiasta tiedämme. Tosin juutalaisuuden historiassa on kysymys messiaiden ensimmäisestä tulemisesta; kristittyjen historiassa messiaiden toisesta tulemisesta. Myös vääriä, pseudoprofeettoja, jotka tukevat vääriä kristuksia, ilmaantuu. Sekä väärät profeetat että väärät kristukset tekevät joko Pimeyden valtojen antamin voimin tai omin psyykkisin kyvyin *tunnustekoja ja ihmeitä*, niin että monet valitutkin eksyvät uskomaan niiden vaikutuksesta heidän sanomansa.

Olivathan Mooses ja Joosua, heidän kaukaiset esikuvansa, joutuneet legitimoimaan itsensä ihmeiden avulla ensin pelastettavien ja sitten sortajien ja vihollisten silmissä: Ensin Mooses faraon edessä ja myöhemmin erämaavaelluksen aikana. Ihmeiden avulla oli myös Joosua tuonut kansan luvattuun maahan. Jeesukseltakin oli vaadittu, että hän Mooseksen tavoin antaisi ”merkin taivaasta”. Houkuttelevat hurmahenget meitä sitten erämaahan tai talojen kellareissa oleviin piilopaikkoihin Messiasta katsomaan, älkää uskoko heitä.

- 3.2. ”*Missä on raato, sinne kokoontuvat korppikotkat*”, päättyy tekstimme (j. 28). Tämän jo Jobin ja Habakukin VT:ssa mainitseman sanonnan Jeesus soveltaa tekstissämme viimeisiin aikoihin ja niitä edeltäviin vaiheisiin (Jb 39:30; Hb 1:8). Salaman leimahdus taivaan äärestä toiseen on kauas näkyvä merkki. Korppikotkien lennolla autiomaassa ja syöksymisellä raatojen kimppuun Jeesus viitanee viimeiseen tuomioon, jolloin ihmiskunnan pahuus on saavuttanut mätänemispisteensä. Ihmisen Poikaa ei hänen tulonsa päivinä kannata etsiä erämaasta eikä piilopaikoista. Hänen tulemisensa on julkinen, kaikkien nähtävissä.
- 3.3. Jumalan seurakunnalle on annettu vain yksi varma merkki, se on *Joonan merkki*, johon meidän tulee uskoa ja jota meidän tulee seurata. Sillä tarkoitetaan Kristuksen suurta rakkautta osoittavaa ristin kuolemaa syntiemme sovituksiksi ja voitollista ylösnousemusta ja taivaaseen astumista, jotka ovat historiallisia faktoja. Ylösnoussut ja taivaaseen astunut Kristus tulee taivaasta suurella julkisuudella ja kirkkaudella, joka ei jätä ketään epätietoisuuteen siitä, kuka hän on, Kirkkauden Herra, Kaikkivaltias. Siihen saakka me elämme hänen antamiensa armonvälineiden jatkuvassa yhteydessä ja teemme ahkerasti evankeliumin työtä voittaaksemme ihmisiä uskomaan Raamatun Kristukseen.

PÄÄTÖS

Lopuksi palaan siihen, mistä aloitin: Kun opetuslapset tekivät Jeesukselle alussa mainitsemani kolme kysymystä: ”*Sano meille: milloin se, nimittäin Jerusalemin temppelin hävitys tapahtuu, ja mikä on sinun tulemuksesi ja maailman lopun merkki?*”, mitä Jeesus heille ensimmäiseksi vastasi? Hän vastasi: ”*Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä. Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä olen Kristus', ja he eksyttävät monta.*” (j.4, 5).

Jeesuksen puhuessa lopunajoista tärkeintä ei ole ”informaatio” tulevista tapahtumista ja niiden järjestyksestä. Ei, vaan Vapahtajan suurin huoli on siitä, **KUINKA MEIDÄN, HÄNEN OMIENSA, KÄY.** Tämä näkyy hänen ensimmäisistä sanoistaan. Kun Jeesukselta tullaan kysymään, mikä on merkinä hänen paluustaan ja tämän maailman lopusta, alkaako Jeesus ladella merkkejä? Ei, vaan huomatkaa, mitä hän sanoo: ”**Varokaa, ettei kukaan teitä eksytä / johda teitä harhaan.**” Siinä on Jeesuksen päällimmäinen sanoma kaikkien aikojen opetuslapsille, myös meille. Ja varsinkin juuri meille, viimeisten aikojen opetuslapsille.

Monet tulevat meidänkin aikanamme kyllä Jeesuksen nimissä. Mutta opetuksen ydin ei kuitenkaan ole Kristuksessa, vaan jossain muussa: ihmisen omassa hurskaudessa, hyvissä teoissa, rakkaudessa, suvaitsevuuudessa, hengellisissä kokemuksissa, ihmeissä, ylistyksessä, pään tiedossa jne.

Virret: 385:1-5; 130; 179; 393, (Eht. 225;229); 292:3–4.